

- Tarih öncesi dönemlerde insanlar, yerleşim yeri olarak mağaralarda ve ağaç kovuklarında yaşamaktaydı. İnsanlar bu dönemde avcılık ve toplayıcılıkla geçiyor, ekip biçme faaliyetini bilmiyorlardı.

Ülkemizde Karain (Antalya) ve Yarımburgaz (İstanbul) gibi mağaralar, insanların bu dönemdeki yaşantılarına dair izler taşımaktadır.

- Cilalı Taş Devri ile beraber iklimin yumuşamasına bağlı olarak insanlar, mağara ve ağaç kovuklarından çıkarak yerleşik hayata geçmeye başladılar. Yerleşim yeri olarak daha çok su kaynaklarına yakın ve verimli tarım alanlarını tercih ettiler.

Sıra Sende 1

İlk insanlar mağaralarda barınmış, avcılık yaparak ve bitkiler toplayarak beslenmişlerdir. Ateşi kullanarak yiyeceklerini pişirmişlerdir. Yaşadıkları yerde yiyecek azaldığında yeni barınaklar bulmak için göç etmişlerdir.

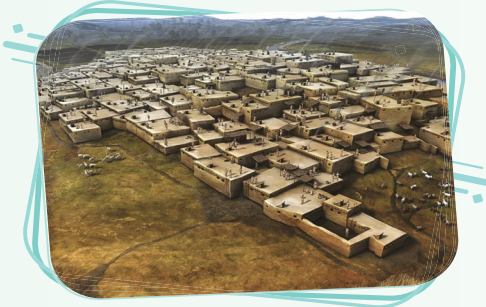
Buna göre ilk insanların yaşamıyla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

- A) İlk insanlar, tüketici bir yaşam sürmüşlerdir.
- B) Beslenmek için avcılık ve toplayıcılık yapmışlardır.
- C) Barınma ihtiyaçlarını, doğal çevreden karşılamışlardır.
- D) Yerleşik hayata geçtikleri için sürekli aynı yerde kalmışlardır.

Anadolu'da Çayönü (Diyarbakır), Hacılar (Burdur) ve Çatalhöyük (Konya) bu döneme ait en önemli yerleşim merkezleridir.

- Çatalhöyük, 9500 yıllık geçmişi olan ve yaklaşık 8000 insanı barındırmış yerleşim yeri olarak kayıtlara geçmiştir. İlk yerleşme, ilk ev mimarisi ve kutsal yapılara ait özgün buluntuları ile günümüzde insanlık tarihine ışık tutan bir merkez olmuştur.
- Güvenlik amacıyla evler bitişik inşa edilmiş, girişler çatılardan sağlanmış ve yerleşim yerinin etrafı surlarla çevrilmiştir.

Geçmişten Günümüze Yerleşme

- ▶ Anadolu'nun ilk çağlardan beri yerleşim yeri olarak seçilmesinde birtakım faktörler rol oynamaktadır. Bu faktörler aşağıda verilmiştir.
 - ✓ Su kaynakları açısından zengin olması
 - ✓ İklim şartlarının uygun olması
 - ✓ Verimli topraklara sahip olması
 - ✓ Önemli ticaret yolları üzerinde bulunması
- ▶ Sanayi İnkılabı ile insan gücüne dayalı üretim tarzının yerini makine gücüne dayalı üretim tarzı aldı. Yaşanan bu gelişmeler zamanla bütün dünyayı etkilemeye başladı. Sanayi İnkılabı ile refah düzeyi yükseldi ve bunun sonucunda nüfusta artış yaşanmaya başladı. Makineleşmenin yaygınlaşması, ham maddeye ve ticaret yollarına olan yakınlık şehirlerin daha fazla büyümesine ve nüfusun hızla artmasına neden oldu. Böylece barınma ihtiyacının karşılanabilmesi için çok katlı binalar inşa edilmeye başlandı ve büyük şehirler ile metropoller ortaya çıktı.

Yerleşmeyi Etkileyen Faktörler

Doğal Faktörler

- ▶ Yer şekilleri
- ▶ İklim
- ▶ Bitki örtüsü
- ▶ Su kaynakları
- ▶ Toprak özellikleri
- ▶ Yer altı kaynakları

Beşerî Faktörler

- ▶ Sanayi ve ticaret
- ▶ Tarım ve hayvancılık
- ▶ Ulaşım
- ▶ Turizm
- ▶ Madencilik
- ▶ Sosyal ve kültürel etkenler

Türkiye’de Nüfusun Dağılışını Etkileyen Faktörler

Doğal Faktörler

Yeryüzü Şekilleri

- Ülkemiz, yeryüzü şekilleri bakımından farklılık gösterir. Ülkemizde yüksek ve engebeli alanlarda nüfus az iken (Doğu Anadolu, Taşeli Platosu, Menteşe Yöresi gibi yerler) yeryüzü şekillerinin sade olduğu ova ve platolarda nüfus fazladır (Marmara Denizi çevresi, Bursa, Konya, Adana vb.).

İklim

- Ülkemizde iklimin ılıman olduğu denize kıyısı olan yerlerde nüfus fazla, iklimin sert geçtiği yerlerde nüfus azdır. Nüfusumuzun büyük bir kısmı, iklim koşullarının elverişli olduğu kıyı bölgelerimizde yoğunlaşmıştır. Mersin, Antalya ve İzmir’de nüfus fazla iken Bayburt, Gümüşhane ve Hakkâri’de nüfus azdır.

Bitki Örtüsü

- Gür bitki örtüsü; ulaşımı, tarımı ve konut yapımını olumsuz etkiler. Karadeniz’in doğusu ve batısında nüfusun seyrek olmasında ormanların geniş yer kaplamasının etkisi vardır.

Su Kaynakları

- Geçmişten günümüze insanlar, su kaynaklarının etrafını yerleşim yeri olarak seçmiştir. Su kaynaklarının olduğu yerlerde nüfus fazladır. Su kaynaklarının yetersiz ve kurak olduğu alanlar, yerleşim yeri için tercih edilmemektedir. Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin kenarları, sık nüfuslu alanlar arasında yer alır.

Sıra Sende 2

İstanbul, İzmir, Bursa ve Antalya gibi büyükşehirlerin insanlar tarafından yerleşim yeri olarak tercih edilmesinin doğal ve beşerî nedenlerinden bazıları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

- Ilıman iklim şartlarına sahip olunması
- Sağlık ve eğitim sistemlerinin gelişmesi
- Turizm faaliyetlerinin gelişmiş olması
- Yeryüzü şekillerinin sade olması

Bu nedenler aşağıdakilerin hangisinde doğru sınıflandırılmıştır?

	Doğal Nedenler	Beşerî Nedenler
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve IV	II ve III
C)	II ve III	I ve IV
D)	II ve IV	I ve III

Toprağın Özelliği

- Toprağın verimli olduğu yerlerde nüfus fazla, verimsiz olduğu yerlerde nüfus azdır. Çukurova, Çarşamba, Gediz ovaları gibi verimli tarım alanları sık nüfuslu iken Hakkâri, Gümüşhane, Kars gibi tarıma elverişli olmayan engebeli araziler, seyrek nüfuslanmıştır.

Yer Altı Kaynakları

- Yer altı kaynakları açısından zengin olan yerler, insanların yerleşmek için tercih ettikleri alanlar arasındadır. Zonguldak taş kömürü, Batman ise petrol madeni nedeni ile sık nüfuslu alanlar arasında yer alır.

Beşerî Faktörler**Sanayi ve Ticaret**

- Ülkemizde sanayi tesislerinin olduğu yerler, insanlara iş imkânı sağladığı için buraların nüfusları fazladır. İstanbul, Kocaeli, Bursa, Kayseri gibi şehirlerde nüfus fazla iken Bayburt, Ağrı, Gümüşhane gibi şehirlerde nüfus azdır.

Tarım

- İklimin uygun olduğu su kaynaklarına yakın ovalar, tarım için elverişli alanlardır. Tarımın geliştiği yerlerde nüfus fazladır. Çukurova, tarımsal faaliyetler nedeni ile yoğun nüfuslu alanlardandır.

Ulaşım

- Ülkemizde ulaşım imkânlarının geliştiği yerlerde sanayi ve ticaret de gelişmiştir. Bu durum, iş olanaklarını artırarak ulaşımın geliştiği yerlerde nüfusun artmasına neden olmuştur. Buna karşın ulaşımın yeterince gelişmediği yerlerde, nüfus daha azdır.

Turizm

- Turizmin ve turistik tesislerin geliştiği yerlerde nüfus yoğun, gelişmediği yerlerde ise seyrek. İstanbul, Antalya, Aydın, İzmir gibi şehirlerde nüfus fazladır.

Madencilik

- Madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği yerler, hem gelişme açıktır hem de iş gücü ihtiyacı doğurur. Bu nedenle madenciliğin geliştiği yerlerde, yerleşim yoğunlaşır ve nüfus artar. Zonguldak ve Batman bu anlamda nüfuslanmış şehirlerimiz arasında yer alır.

Sosyal ve Kültürel Etkenler

- Eğitim, sağlık, bankacılık gibi faaliyetler hizmet sektörü içerisinde yer alır. Hizmet sektörünün geliştiği yerlerin nüfusları fazladır.

Etkinlik 1

Aşağıdaki tabloda verilen yerleşmeyi etkileyen bazı doğal ve beşerî faktörlerin yerleşmeler üzerindeki etkilerini olumlu ve olumsuz olarak değerlendiriniz.

Yerleşmeyi Etkileyen Unsurlar	Olumlu	Olumsuz
a. Yüksek ve engebeli alanlar		
b. İklimin ılıman olduğu yerler		
c. Toprağın verimli olduğu yerler		
ç. Yer altı kaynakları açısından zengin olan yerler		
d. Ormanların geniş yer kapladığı alanlar		
e. Kuraklığın fazla olduğu yerler		
f. Hizmet sektörünün geliştiği yerler		

Etkinlik 2

Aşağıdaki tabloda yerleşim yerinin özelliklerini etkileyen bazı faktörler verilmiştir, bu faktörlerin yerleşmeler üzerindeki etkilerini doğal ve beşerî olarak değerlendiriniz.

Yerleşim Yerinin Özellikleri	Doğal	Beşerî
a. Ardahan'da karasal iklimin görülmesi nedeniyle Ardahan'ın nüfusu seyrektr.		
b. Antalya'nın yaz turizmi sayesinde nüfusu kalabalıktır.		
c. Önemli ticaret yollarının üzerinde olması, İstanbul'un nüfusunun artmasına neden olmuştur.		
ç. Aşırı dağlık olması nedeniyle Hakkâri'nin nüfusu azdır.		
d. Doğu Karadeniz'de arazinin engebeli olması nedeniyle dağınık yerleşme yaygın olarak görülür.		
e. Gaziantep; tarım, sanayi ve ticaretin gelişmiş olması nedeniyle aşırı derecede göç almıştır.		
f. Cumhuriyet'in ilanından sonra ülkemizin başkenti olması nedeniyle Ankara'nın nüfusu hızla artmıştır.		

1. İlk insanlar, hayatta kalabilmek için avcılık ve toplayıcılık yapmışlardır. Bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek, soğuk hava koşulları ve yabani hayvanlardan korunmak için su kaynaklarına yakın mağaralar, ağaç kovukları gibi doğal barınaklarda yaşamayı tercih etmişlerdir.

Buna göre ilk insanlar yerleşim yeri seçerken;

- I. güvenliklerini sağlama,
- II. beslenme ihtiyaçlarını karşılama,
- III. olumsuz iklim şartlarından korunma

unsurlarından hangilerini ön planda tutmuşlardır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. “Tarımın başlaması, insanlık tarihinde köklü değişimleri beraberinde getirmiştir.” **diyen sosyal bilgiler öğretmeni aşağıdakilerden hangisini bu ifadesine kanıt olarak gösterebilir?**

- A) İnsanlar, yerleşik yaşama geçmişlerdir.
- B) İnsanlar, avcılık ve toplayıcılık yapmışlardır.
- C) İnsanlar, madeni işleyerek alet yapmışlardır.
- D) İnsanlar, ihtiyaçlarını doğada hazır bulmuşlardır.

3. Yerleşmeye etki eden faktörlerden bazıları doğal faktörler bazıları ise beşerî faktörler arasında yer alır.

Aşağıdakilerden hangisi yerleşmeyi etkileyen faktörler içerisinde diğerlerinden farklı grupta yer alır?

- A) Madencilik
- B) Bitki örtüsü
- C) Su kaynakları
- D) Yeryüzü şekilleri

4. Milattan önce (MÖ) 7024-6449 yılları arasında Çatalhöyük'te yer alan evler, düşman saldırılarını önlemek için birbirine bitişik yapılmıştı. Yabani hayvanlardan korunmak için herkes, evine taşınabilir bir ağaç merdiven kullanarak evin damından giriyordu. Duvarların en üst kısmında, çatıya yakın yerlerinde hava ve ışık için küçük deliklerden oluşan pencereler vardı.

Bu metinde Çatalhöyük ile ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Evler neden birbirine bitişik yapılmıştır?
- B) İnsanlar geçimini nasıl sağlamaktadır?
- C) İnsanlar evine neden damdan giriş yapmaktadır?
- D) Çatıya yakın yerlerdeki küçük deliklerin yapılış amacı nedir?

5. Aşağıda İstanbul'un yerleşim yeri olarak seçilmesinin nedenlerinden bazıları verilmiştir.

- I. İkliminin ılıman olması
- II. Sanayisinin gelişmiş olması
- III. Yeryüzü şekillerinin sade olması
- IV. Kara, deniz, demir ve hava yolu ulaşım ağının gelişmiş olması

Bu nedenlerden hangileri yerleşmeyi etkileyen doğal faktörlere örnektir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV

6. Düz ve verimli topraklar, denize kıyısı olan yerler ve sanayi bölgeleri yoğun nüfusa sahiptir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi bu yerlere örnek gösterilemez?

- A) İzmir
- B) Bursa
- C) Adana
- D) Tunceli

7. Anadolu; tarih boyunca konumu, su kaynakları ve verimli topraklarıyla birçok medeniyetin yerleşim yeri olmuştur. Bu etmenler, Anadolu'daki yerleşim yerlerinin gelişmelerinde büyük rol oynamıştır. Hititler, Lidyalılar ve Frigler tarıma dayalı şehirler kurmuş, ticareti geliştirmişlerdir. Selçuklular Dönemi'nde kervansaraylar ve ticaret yollarının inşası, yerleşimi desteklemiştir. Günümüzde ise modern şehirler, eski yerleşimlerin üzerine kurulmuş ve mimari yapılar böylece korunmuştur.

Bu bilgilere göre Anadolu'daki yerleşme ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Günümüz yerleşmeleri, eski yerleşmelerin devamı şeklinde olmuştur.
B) Yerleşim yeri olarak tercih edilmesinde farklı faktörler etkili olmuştur.
C) Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır.
D) Yerleşme için en büyük katkıyı Frigler sunmuştur.

8. Türkiye'de nüfusun dağılışında coğrafi konum, iklim, su kaynakları ve yeryüzü şekilleri gibi faktörler önemli rol oynamaktadır. Örneğin, Akdeniz ikliminin etkili olduğu bölgelerde tarımın gelişmesi, nüfusun yoğun olmasına yol açmaktadır. Buna karşılık, dağlık alanlar ve iklimi sert olan yerlerde nüfus seyrekler. Ayrıca denizlere yakın bölgeler, ticaret ve turizm açısından elverişli oldukları için daha fazla insanı kendilerine çekmektedir.

Bu bilgilere göre ülkemiz ile ilgili,

- I. Nüfus, ülke geneline dengeli dağılmıştır.
II. Kıyı kesimlerinde nüfus yoğunluğu fazladır.
III. Farklı iklimlerin görülmesi, nüfus dağılımına etki etmektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

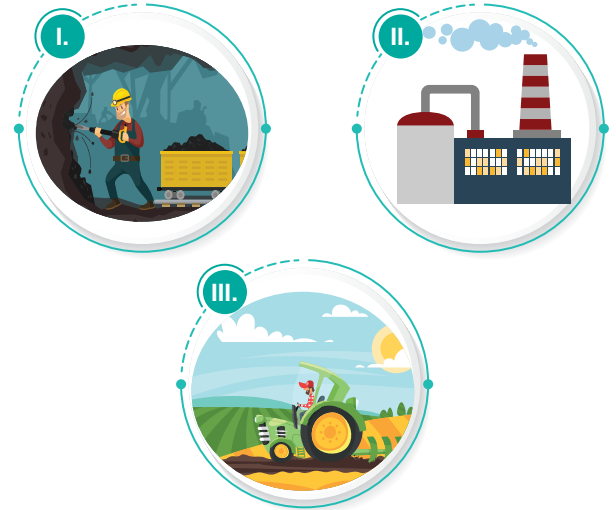
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

9. Dağlık alanlar, insanların yerleşimini zorlaştırdığı için bu alanlarda nüfus azdır. Ovalık ve düz alanlar ise yerleşim için daha uygun olup bu bölgelerde daha fazla nüfus barınmaktadır. Özellikle Marmara, Ege ve İç Anadolu'daki verimli düzlükler, tarım ve sanayi faaliyetleri için elverişlidir; bu nedenle bu alanlarda nüfus yoğunluğu fazladır. Dağlık bölgelerde ulaşım ve tarım gibi etkinliklerin zorlaşması nedeniyle nüfus yoğunluğu daha düşüktür.

Bu metinde yerleşmeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisine değinilmiştir?

- A) İklim
B) Yeryüzü şekilleri
C) Yer altı kaynakları
D) Su kaynakları

10. Aşağıda nüfusun yoğun veya seyrek olmasına etki eden bazı faktörlere ait görseller verilmiştir.

Bu görsellerin hangilerinde nüfusun yoğun olması beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Ulti Not

Nüfus, sınırları belirli bir alan içerisinde, belli bir zamanda yaşayan toplam insan sayısına denir. Nüfus yoğunluğu, kilometrekareye düşen insan sayısına denir.

$$\text{Nüfus yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam insan sayısı} \cdot 100}{\text{Yüz ölçümü}}$$

Türkiye Nüfus Yoğunluğu 2023 (TÜİK)

- Nüfus, ülkemizin her yerine eşit dağılmamıştır. Bu nedenle nüfus yoğunluğu yani kilometrekareye düşen insan sayısı, bir bölgeden başka bir bölgeye, bir şehirden başka bir şehre göre farklılık göstermektedir.

Türkiye'de Nüfusu Yoğun ve Seyrek Olan Alanlar Haritası

Sıra Sende 3

Sivas

Nüfus: 637.007 kişi
Yüz ölçümü: 27.203 km²
Nüfus yoğunluğu: 23

Gaziantep

Nüfus: 2.193.363 kişi
Yüz ölçümü: 6819 km²
Nüfus yoğunluğu: 322

Buna göre Gaziantep'in nüfus yoğunluğunun Sivas'tan fazla olması;

- I. nüfusunun daha fazla olması,
- II. bitki örtüsünün gür olması,
- III. ikliminin daha sert olması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Ülti Not

Demografi: Nüfus bilimidir. Nüfusun yapısını inceleyen bilim dalıdır.

Nüfus Artış Hızı: Nüfustaki doğum oranı ile ölüm oranı arasındaki farka denir.

Nüfus Sayımı: İnsanların beslenme, sağlık, eğitim, barınma vb. ihtiyaçlarını belirlemek, bunun için gerekli planlama ve yatırımları yapmak amacıyla sınırları belli bir alanda belli bir zamanda yaşayan insan sayısının tespit edilmesidir.

Sıra Sende 4

- I. Toplam nüfus sayısını öğrenmek
- II. Göç hareketlerini ve nüfus dağılışını incelemek
- III. Doğa kaynaklı afetlerin çıkma olasılığını tahmin etmek
- IV. Nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılımını belirlemek

Yukarıdakilerden hangisi nüfus sayımının yapılış nedenlerinden biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

- ▶ Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı, 1831 yılında II. Mahmut tarafından askere gidecekleri ve vergi verecekleri belirlemek amacıyla sadece erkeklerin sayılması şeklinde yapılmıştır.
- ▶ Cumhuriyet Dönemi'ndeki ilk nüfus sayımı ise 1927 yılında yapılmıştır.
- ▶ Ülkemizde 1990 yılına kadar sonu 0 ve 5 ile biten yıllarda nüfus sayımı yapıldı. 1990 yılından sonra ise on yılda bir nüfus sayımı yapılmaya başlandı.
- ▶ 2006 yılında bir değişiklik yapılarak Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) oluşturularak dijital ortamda istendiği zamanda ülkemize ait nüfus verilerine ulaşılmaya başlandı.
- ▶ Ülkemizde nüfus sayımları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılmaktadır.

Nüfus Sayımlarının Amacı

Nüfus sayımı,

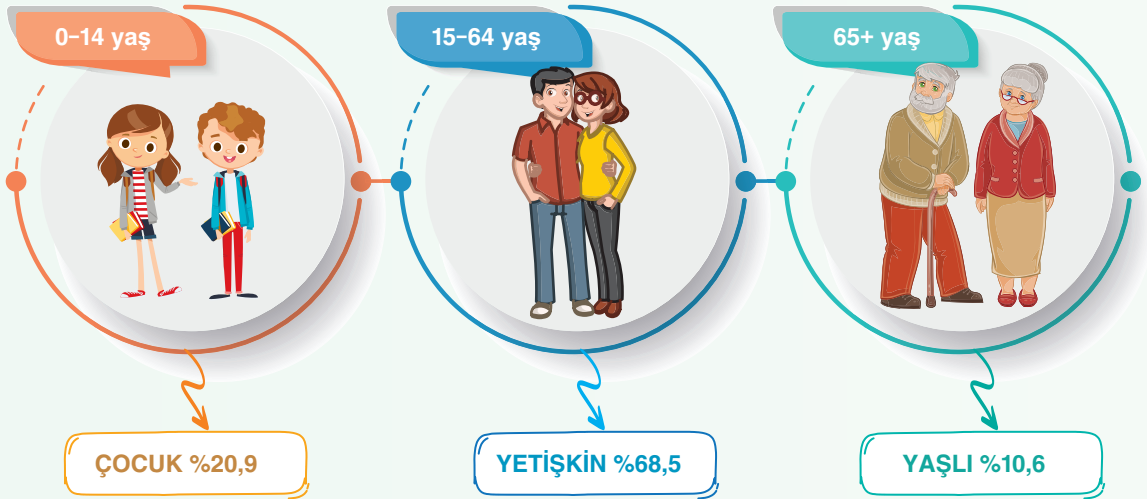
1	Ülkede yaşayan kişi sayısını,	7	Nüfusun eğitim durumunu,
2	Ülkedeki nüfus artış hızını,	8	Nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılımını,
3	Ülke içerisindeki nüfus dağılışını,	9	Nüfusun kırsal ve kentsel oranlarını,
4	Nüfus yoğunluğunu,	10	Nüfusun medeni durumunu,
5	Nüfusun yaş durumunu,	11	Nüfus içerisinde çalışan kişi sayısını
6	Nüfusun cinsiyet durumunu,		

belirlemek amacıyla yapılır.

Ülkemizin Nüfus Yapısı

Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

- Yaş grupları, nüfusun genel yapısı ve doğurganlık oranı hakkında bilgi verir. Ayrıca geleceğe yönelik planlama çalışmalarına yardımcı olur.

(2024 TÜİK)

Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı

- Nüfusun cinsiyet durumu, bir ülkedeki kadın ve erkek oranını ifade eder.
- Bir ülkedeki kadın ve erkek nüfus arasındaki farkı; sanayi, askerî birlikler ve şehrin göç alıp vermesi etkiler.

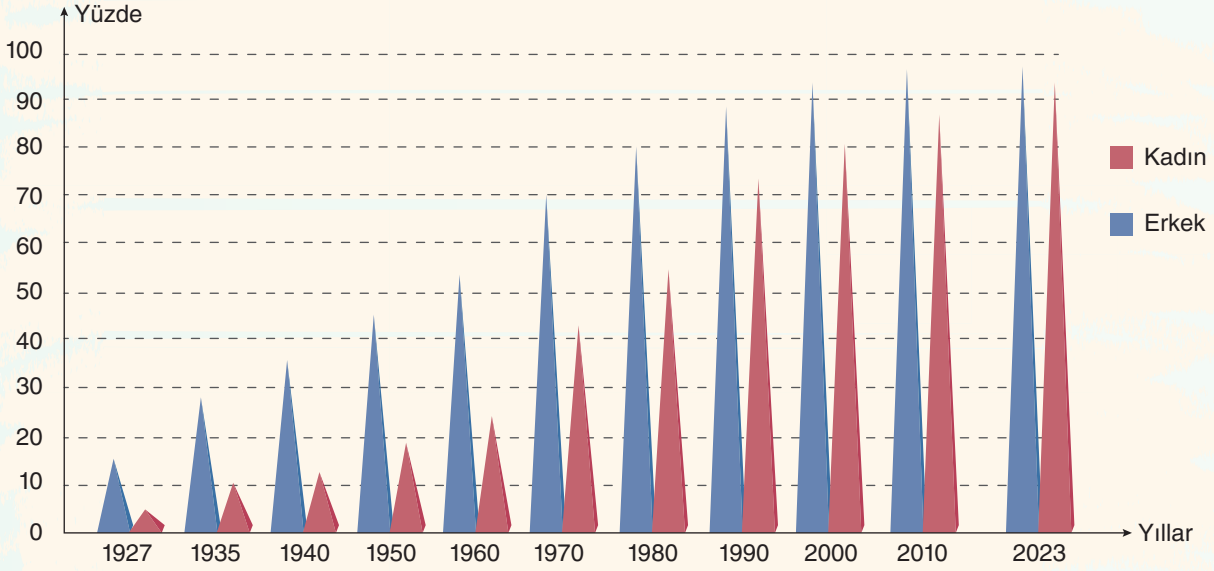

(2024 TÜİK)

Nüfusun Eğitim Durumu

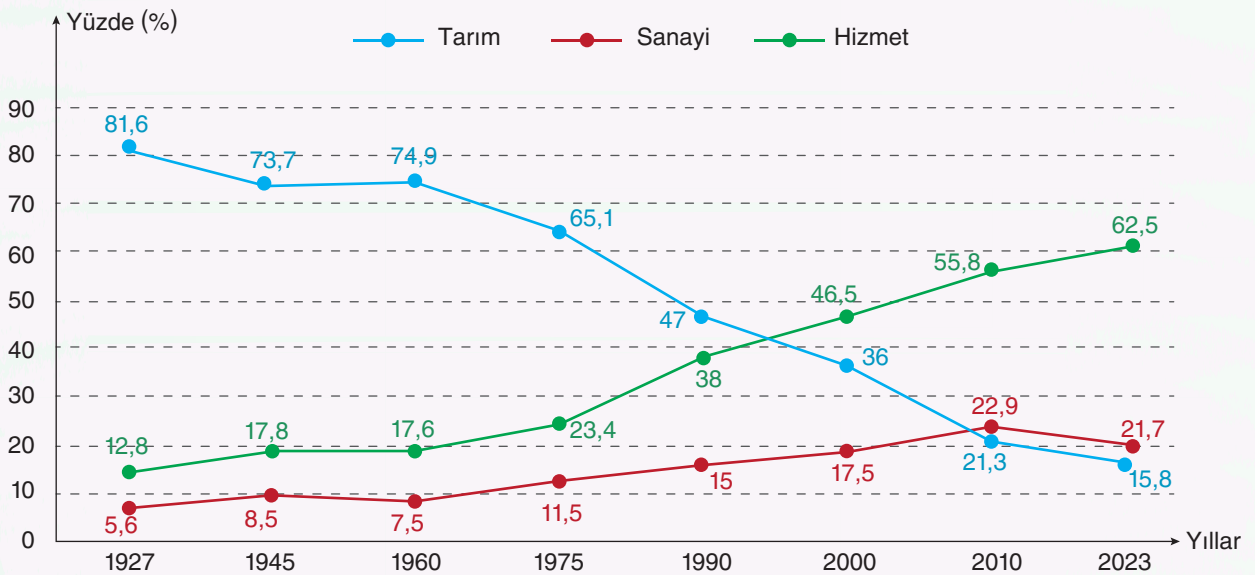
- Okuryazarlık oranında erkek nüfus, kadın nüfustan fazladır.
- Marmara ve Ege'de okuryazarlık oranı yüksekken Doğu ve Güneydoğu'da bu oran düşüktür.

Türkiye Nüfusunun Okuryazar Oranı 2023 (TÜİK)

Çalışan Nüfusun Ekonomik Faaliyetlere Göre Dağılımı

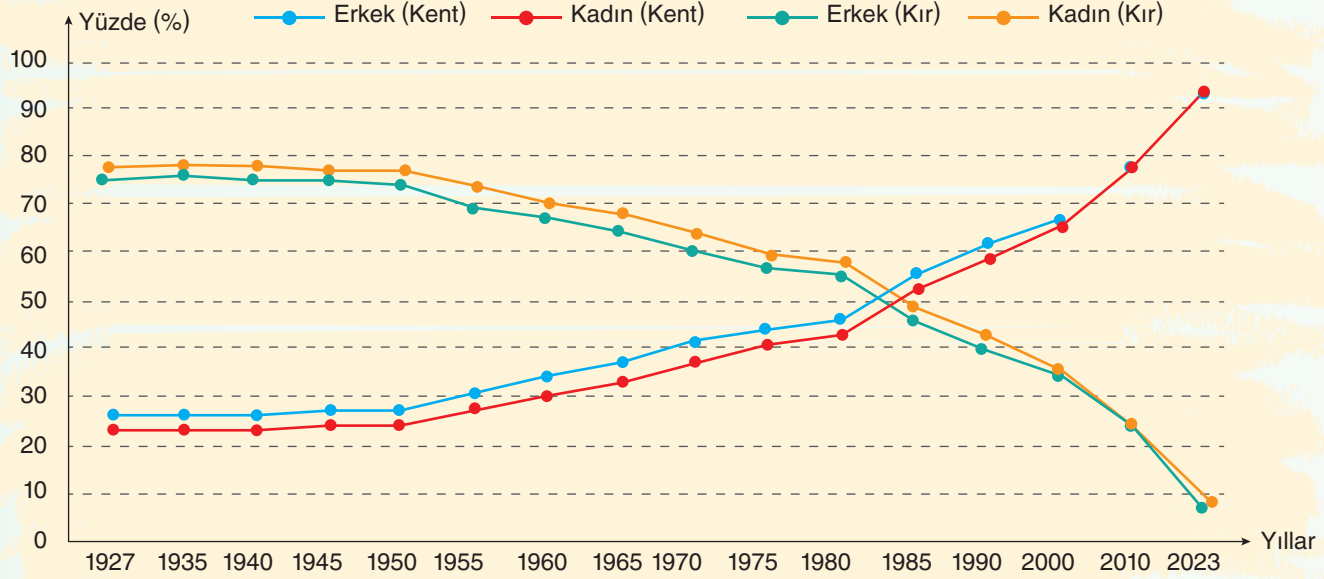
- 15-64 yaş arasındaki yaş grubuna **çalışan nüfus** veya **aktif nüfus** denir.
- 0-14 yaş arası ve 64 üstü yaş grubuna ise **tüketici nüfus** veya **pasif nüfus** denir.

Türkiye Çalışan Nüfusun Sektörlere Göre Dağılımı 2023 (TÜİK)

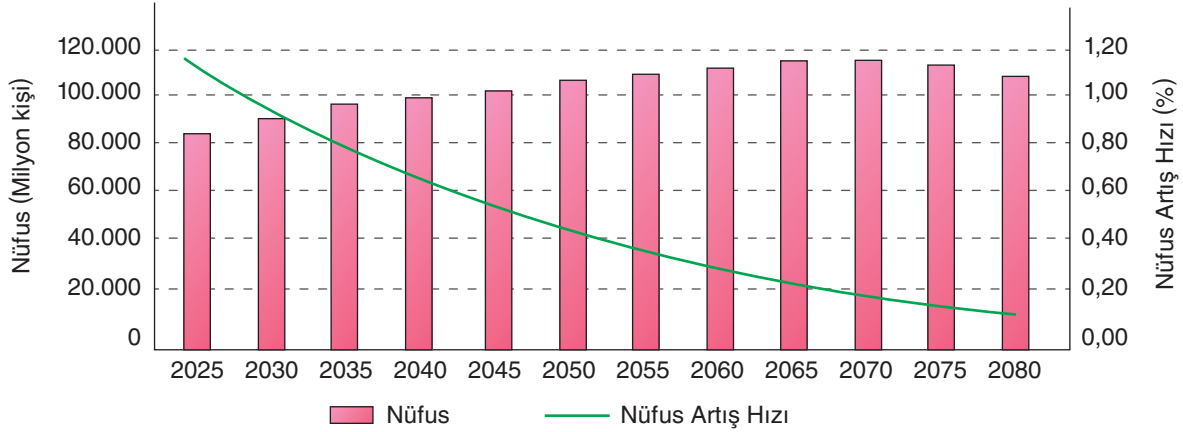
Nüfusun Kırsal ve Kentsel Dağılımı

- ▶ Nüfusu 10.000'in üzerinde olan yerleşim yerlerine **kent**, altında olan yerlere ise **kırsal alan** denir.
- ▶ Ülkemizde kentsel nüfus oranı, kırsal nüfus oranına göre fazladır.

Türkiye'de Cinsiyetin Kır ve Kent Nüfusuna Göre Dağılımı 2023 (TÜİK)

Sıra Sende 5

Şekildeki nüfus projeksiyonu incelendiğinde 2080 yılında ülkemiz ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus artış hızı sürekli azalmaktadır.
- B) En fazla nüfus artışı 2035 yılında yaşanacaktır.
- C) 2025-2065 yılları arasında toplam nüfus sürekli artış gösterecektir.
- D) 2045 yılından itibaren toplam nüfus sürekli 100 milyon kişi üzerinde olacaktır.

Etkinlik 3

Aşağıdaki tablolarda en fazla ve en az nüfusa sahip ilk beş ille ait bilgiler verilmiştir.

İller	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)		
				Toplam	Erkek	Kadın
İstanbul	15.655.924	7.806.787	7.849.137	18,34	18,27	18,41
Ankara	5.803.482	2.860.361	2.943.121	6,80	6,69	6,90
İzmir	4.479.525	2.221.180	2.258.345	5,25	5,20	5,30
Bursa	3.214.571	1.605.941	1.608.630	3,77	3,76	3,77
Antalya	2.696.249	1.357.198	1.339.051	3,16	3,18	3,14

En Fazla Nüfusa Sahip İlk Beş İlin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2023

İller	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam Nüfus İçindeki Oranı (%)		
				Toplam	Erkek	Kadın
Bayburt	86.047	43.603	42.444	0,10	0,10	0,10
Tunceli	89.317	47.110	42.207	0,10	0,11	0,10
Ardahan	92.819	48.239	44.580	0,11	0,11	0,10
Gümüşhane	140.539	74.581	73.958	0,17	0,17	0,17
Kilis	155.179	78.198	76.981	0,18	0,18	0,18

En Az Nüfusa Sahip İlk Beş İlin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2023

Bu tablolara göre bu illerle ilgili aşağıdaki ifadeleri “Doğru (D)–Yanlış (Y)” olarak değerlendiriniz.

a. En fazla nüfusa sahip ilde kadınların toplam nüfus içerisindeki oranı, erkeklerden fazladır.

b. Ülkemizin başkentinde kadınların sayısı, erkeklerden fazladır.

c. En az nüfusa sahip ilde kadın nüfusu, erkek nüfusundan fazladır.

ç. En az nüfusa sahip beş ilde de kadın ve erkeklerin toplam nüfus içerisindeki oranı eşittir.

d. En fazla nüfusa sahip illerde kadın ve erkek nüfusu birbirine yakındır.

e. İzmir ve Antalya'nın kadın ve erkek nüfusları benzer dağılım göstermiştir.

f. Bursa'da kadın nüfusu, erkek nüfusundan fazladır.

1. 1927 nüfus sayımına göre Türkiye'deki nüfusun çoğu kırsalda yaşıyordu. 1950'ye kadar kent nüfusu çok fazla artmazken bu yıldan sonra önemli oranda artış göstermiştir. 1985'te yapılan nüfus sayımında kent nüfusu, kır nüfusunu ilk kez geçmiştir. Bu tarihten itibaren kent nüfusu sürekli olarak kır nüfusundan fazla olmuştur.

Bu artışın nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Şehirlerde sanayi tesislerinin kurulması
- B) Şehirlerde suç olaylarının daha az yaşanması
- C) Kırsal kesimdeki tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesi
- D) Tarımda makinenin kullanılmasıyla kırsal kesimde insan gücüne olan ihtiyacın azalması

2. Bir ülkenin var olan gücünü en etkili şekilde kullanabilmesi için nüfusunu ve nüfus özelliklerini bilmesi gerekir.

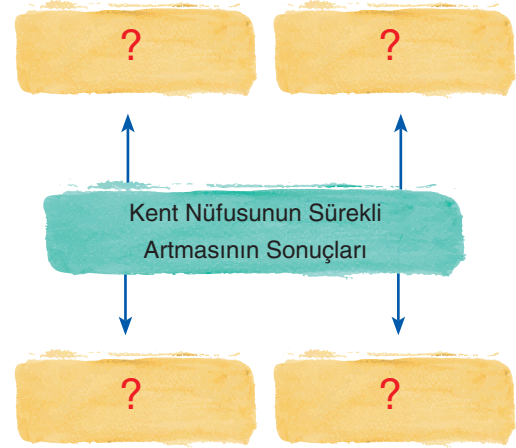
Buna göre ülkeler için nüfusun;

- I. yaş ve cinsiyet dağılımı,
- II. eğitim ve medeni durumu,
- III. köy ve kentlerdeki dağılımı

unsurlarından hangilerini tespit etmek için nüfus sayımı yaparlar?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3.

Bu şemada “?” ile belirtilen yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) İşsizlik oranı azalır.
- B) Çevre sorunları yaşanır.
- C) İnsanlar arası kültürel etkileşim artar.
- D) Tarım sektöründe çalışan oranı azalır.

4. İzmir, Türkiye'nin üçüncü büyük şehridir. Tarihî dokusu, kültürel zenginlikleri ve sosyal yaşam olanakları ile cazibe merkezidir. Bu özellikleri yerli ve yabancı insanların İzmir'i tercih etmesine neden olmaktadır. Ayrıca İzmir, ülkemizde yağlık zeytin üretiminde ilk sırada, kestane, yaş incir ve mandalina üretiminde ise ikinci sıradadır.

Buna göre İzmir'in nüfusunun fazla olmasında;

- I. hayvancılık,
- II. tarım,
- III. turizm

faaliyetlerinden hangileri etkilidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III